

De knelpunten gaan volgend jaar echt knellen

Weinig boomkwekers beseffen het nog: in 2014 wordt een aantal cruciale beperkingen gesteld aan de beschikbaarheid van middelen

Weinig boomkwekers lijken het te beseffen, maar in 2014 lijkt er daadwerkelijk een aantal vervelende beperkingen te komen aan de inhoud van veel gifkasten. Boom-In-Business vraagt rond wat er op ons afkomt.

Auteur: Hein van Iersel

Najaar 2012 leek het allemaal niet zo erg. Middelen als Basamid, die bijna onontbeerlijk zijn voor een economisch rendabele teelt van bos- en haagplantsoen, leken behouden te kunnen blijven voor de sector. In 2011 gaf staatssecretaris Bleker nog een tijdelijke ontheffing voor de boomteelt. Hans Smeets van DLV, die in de commissie toelatingen zit, wil niets over een eventuele nieuwe toelating voor 2013 zeggen. Meer dan 'Het kan nog alle kanten op gaan' komt er niet van zijn lippen. Als het middel weer wordt vrijgegeven, dan zal het, net als in 2012, toegepast mogen worden in de periode van 31 maart tot 15 juni. Wat gebeurt in het dossier bodemontsmetting in bos- en haagplantsoen, is niet jammer genoeg niet uniek. Boom-in-Business zet de belangrijkste knelpunten op een rij.

Niet op te lossen

De algemene tendens voor de komende jaren is

dat er meer en meer ernstige beperkingen op etiketten zullen worden vermeld, waardoor er zeker problemen zullen ontstaan en bestrijden duurder zal worden. De gewasbeschermingsfabrikanten geven aan dat niet alles op te lossen zal zijn. Het is daarom zaak dat de sector zuinig omgaat met de resterende producten, ook om resistentieontwikkeling zo veel mogelijk te voorkomen.

Kansen

Naast knelpunten zijn er gelukkig ook kansen. Door de verbeterde regelgeving kan de industrie beter gebruikmaken van wederzijdse erkenningen, dus producten die in een ander land in onze zone een toelating hebben, hierheen halen. Ook zijn er mogelijkheden nu de regeling Kleine Toepassingen van 500 naar 5000 ha is gegaan. In het algemeen zien we bij chemiegiganten als Bayer en BASF een verschuiving van investeringen in 'oude chemie' naar producten van natuurlijke

oorsprong. Bayer bijvoorbeeld heeft onlangs twee grote bedrijven overgenomen: Agraquest en Prophyta GmbH, beide leverancier van biologische gewasbescherming.

Insecticiden

De neo's dreigen te verdwijnen. Er zijn alternatieven, maar deze zijn beperkt

De bijenlobby lijkt effect te hebben: het gebruik van neo's staat op de tocht. Voor 2014 zijn er nog geen harde beperkingen, maar op termijn verandert hier zeker het een en ander. De belangrijkste middelen voor de boomteelt zijn Admire en Calypso van Bayer, Gazelle van Certis, Kohinor van Makhteshim-Agan en Actara van BASF. Koen Aerts en Johan Pijnenburg van CLTV melden terecht dat veel imkers ook niet overtuigd zijn van de relatie tussen bijensterfte en het gebruik van neo's. De varroamijt zou een veel groter gevaar vormen. Aerts en Pijnenburg zien

mogelijk veiligere toepassingen met Teppeki en Pirimor, en zijn verder van mening dat de mogelijkheden met biologie nog zeer beperkt zijn. Van Dongen ziet in het verdwijnen van neo's een groot gevaar. Er zijn weliswaar alternatieven, maar deze zijn bijna altijd zwakker, en daarbij neemt het gevaar van resistentie toe. Movento is bijvoorbeeld een goed alternatief voor neo's, maar daarvoor heb je wel je blad en een geschikt spuittijdstip nodig.

Decis is natuurlijk de alleskunner onder de insecticiden.

Herregistratie van dit middel heeft al plaatsgevonden. Dit betekent dat het gebruik beperkt wordt tot drie bespuitingen per jaar. Voor veel boomkwekers zal dat een hard gelag worden, ook omdat andere insecticiden eveneens onder vuur liggen. Naast aantal bespuitingen zal per 1 januari ook opwaarts spuiten met Decis worden verboden. Vooral voor laanboomkwekers is dit een aderlating. Echte alternatieven die een zelfde brede werking hebben, zijn er niet. Alternatieven zullen daarnaast ook veel duurder zijn. Volgens Smeets van DLV geeft ook dit voor-

beeld aan dat de kweker veel meer zal moeten gaan werken aan het stimuleren van natuurlijke vijanden, en daarnaast beperkt selectieve middelen in zal moeten zetten.

Bodemontsmetting

Basamid op de schopstoel

Basamid lijkt een keiharde voorwaarde voor de bos- en haagplantsoenteelt. Er wordt wel driftig geëxperimenteerd met biofumigatie en andere vormen van bodemontsmetting, maar een echt alternatief is dit nog niet.

Koen Aerts en Johan Pijnenburg van CLTV: 'Op termijn zijn er misschien mogelijkheden met het zo veel mogelijk mechanisch zaaien in rijen, waarbij in de rij gespoten en geschoffeld kan worden. Dit is niet gemakkelijk voor alle boomkwekerijgewassen. Feitelijk is het daarom voor de boomteelt nog te vroeg om 100% met alternatieven aan de slag te moeten gaan.

Ook Bastiaensen van CLTV ziet dat als een lastig probleem, aangezien Finale en Basta beide niet echt compleet zijn qua werking en effect

Volgens Van Dongen moet er – als Basamid onverhoopt zou verdwijnen – ook nadrukkelijk gekeken worden naar bodemafdekking; Cultus onderzoekt op dit moment een interessant product.

Herbiciden

Finale en Basta blijven – met forse beperkingen – behouden voor de teelt

De herbiciden Basta en Finale zullen niet verdwijnen, maar zullen naar het zich nu laat aanzien wel een forse beperking op het etiket krijgen. Ook Bastiaensen van CLTV ziet dat als een lastig probleem, aangezien Finale en Basta beide niet echt compleet zijn qua werking en effect. Daarbij zal ook glyfosaat beperkingen krijgen. Veel telers kiezen al niet direct voor glyfosaat vanwege het (wetenschappelijk aangetoonde) negatieve effect op het bodemleven, maar dan moet er wel een alternatief zijn. Contactherbiciden blijven eigenlijk onmisbaar.

Van Lavieren legt nog eens precies uit wat de beperkingen zijn van de aanpassingen van de eti-

Bodem ontsmetten.

Hanepoot onkruid

Meeldauw

ketten die vanaf 1 juli 2014 doorgevoerd worden. De middelen met oude etiketten mogen worden opgebruikt tot 1 juli 2015. Voor veel herbiciden zal dat betekenen dat er een aanpassing komt met betrekking tot de dosering per keer, het aantal keren toepassen, de maximale dosering per jaar en het spuitinterval.

John Pouwels van Agrocultuur: 'Alle etiketten zullen de komende jaren worden omgebouwd naar één Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG)

Vanaf medio 2014, en zeker vanaf medio 2015, zullen de etiketaanpassingen betekenen dat de onkruidbestrijding een puzzel wordt waarin de verschillende middelen op hun kwaliteit moeten worden ingezet.

Van Dongen van het bedrijf Telermaat (de nieuwe naam van Van Nederkassel en Fase) herkent dit:

'De beperkingen hebben een grote invloed op het gebruik. Men zal veel meer moeten rekenen en registreren. Bovendien zullen alle alternatieven aangewend moeten worden om acceptabel te kunnen telen.'

Een minder dramatische ontwikkeling op het gebied van herbiciden is waarschijnlijk het tijdelijk verdwijnen van Fusillade Max als herbicide tegen kweekgras. Dit middel mag momenteel niet meer gebruikt worden, maar Syngenta verwacht dat het weer terugkomt op de lijst van toegestane middelen. Er zijn alternatieven, bijvoorbeeld Focus Plus en Aramo.

John Pouwels van Agrocultuur: 'Alle etiketten zullen de komende jaren worden omgebouwd naar één Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG). De sector is nu gestart met herbiciden, maar andere productgroepen als fungiciden en insecticiden zullen volgen. Dat gaat heel grote effecten opleveren.'

Schimmels

Goedkope bedekkingsfungiciden zijn nu helemaal 'op', schimmel bestrijden wordt veel duurder

Een middel als Vondac is voor de boomkwekerij verdwenen. Hiermee zijn alle brede 'goedkope' bedekkingsfungiciden verdwenen en zal een

schimmelspuitschema (denk aan *Cylindrocladium*) duurder uitvallen. Captan zal per 1 juni verdwijnen, met een opbruikperiode tot 1 september. Dit betekent het verlies van een belangrijk middel voor de bestrijding van blad- en twijgziekte, schurft, roetdauw, oortjesziekte en *Cylindrocladium*. Er wordt echter nog gesproken over een mogelijke herregistratie van dit middel. Een tweede fungicide dat verdwijnt is chloorthalonil, en wel per 1 januari 2014. Chloorthalonil is een belangrijk fungicide tegen *Botrytis*, valse meeldauw, bladvlekken, roest en *takphytophthora*. Volgens Van Lavieren is dit een gevoelig verlies, omdat de middelen die nog wel gebruikt mogen worden een beperking hebben wat betreft het aantal keren in verband met resistentieontwikkeling, en omdat ze niet op alle gewassen toepasbaar zijn.

Pierre Parren van Soil Tech Solutions onderzoekt mogelijkheden om planten weerbaarder te maken met zaken als compostthee en bladmeststoffen

Volgen Smeets van DLV zouden hiervoor in de biologie misschien wel interessante alternatieven zijn. Hij wijst bijvoorbeeld op een recente bijeenkomst van 'zijn' Praktijknetwerk met een lezing van Pierre Parren van Soil Tech Solutions. Parren onderzoekt mogelijkheden om planten weerbaarder te maken met zaken als compostthee en bladmeststoffen.

Een volgende fungicide dat verdwijnt is Fubol Gold. Fubol Gold is een systemisch werkend schimmelbestrijdingsmiddel met als werkzame stoffen mfenoxam en mancozeb. Mfenoxam remt de ontwikkeling van *Phytophthora* en valse meeldauw. Mancozeb voorkomt het binnendringen van *Phytophthora* en valse meeldauw in het blad. Dit middel wordt verboden in de laanbonteelt vanwege de schade aan roofmijten en roofkevers.